

1. Obiekt

D W Ó R

2. Czas powstania

koniec XVIII w.
rozbud. II poł. XIX w.

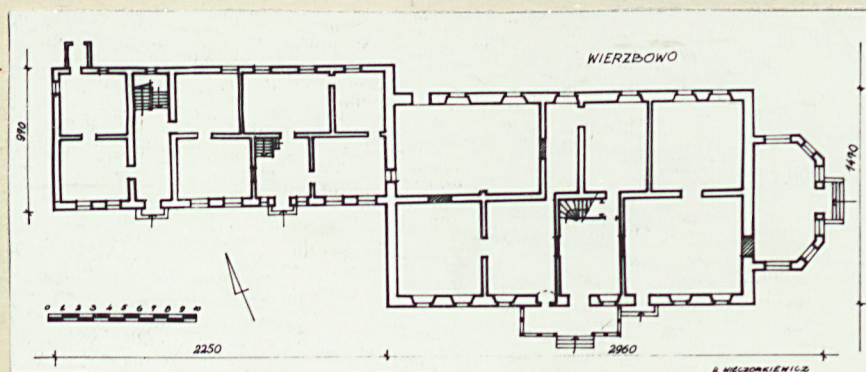
3. Miejscowość

W I E R Z B O W O

11 Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty

Elewacja frontowa / skrzydło starsze / Elewacja frontowa / skrzydło nowsze /

Rzut parteru

autor zdjęć Hanna Wieczorkiewicz
data wykonania sierpień 1980 r.
miejsce przechowywania negatywów Prac. Fot. PKZ O/Toruń

Pomiar i wykreślenie rzutu
H. Wieczorkiewicz, PKZ PDNH O/Toruń

4. Adres

Wierzbowo nr 1.

nr hipoteczny 754

5. Przynależność administracyjna

województwo toruńskie

Lisewo

gmina

pow. chełmiński

6. Poprzednie nazwy miejscowości

1423-4 Wiede, 1570 Weyrzbowa,
niem. Wiedenhof

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo bydgoskie

chełmiński

powiat

8. Właściciel i jego adres

Urząd Gminny w Lisewie

9. Użytkownik i jego adres

j.w. / mieszkania /

10. Rejestr zabytków

Nr _____ data _____

Autor projektu nieznany.

Dwór zbudowany w dwóch etapach. Pierwsza wzmianka o dworze pochodzi z 1756 r. z tego czasu pochodzą najprawdopodobniej piwnice starszego skrzydła. Ono samo powstało w końcu XVIII w. Wtedy to dobra znajdują się w posiadaniu rodziny Wierzbowskich, od 1789 r. ~~Ostrowieckiego~~ Ostrowiecki, następnie przejmuje je Roemer. W 1893 r. właścicielem zostaje Brandes z Brunświku. W rękach tej rodziny majątek pozostaje do 1945 r. W 1946 r. przechodzi na Skarb Państwa. Skrzydło wschodnie zbudowane w II poł. XIX w.

Wieś Wierzbowo położona jest 10,5 km na SE od Chełmna. Dwór usytuowany jest w centralnej części wsi, zwrócony frontem ku pd. Założony kalenicowo na osi wsch.- zach. Od wschodu otoczony niewielkim parkiem założonym na planie prostokąta. Od strony południowej zachowane ślady podjazdu biegnącego półkoleściami przed frontem budynku.

Dwór zbudowany z pecy łączonej z cegłą, tynkowany, wzniesiony na niewysokim kamiennym cokole, na elewacji południowej boniowanie, dach kryty karpiówką o układzie koronkowym, stolarka okienna i drzwiowa z czasu budowy obiektu: okna krośnowe, 6- kwaterowe, ~~drzwi~~ drzwi płyciowe, dwu i jednoskrzydłowe. Piwnice kamienno - ceglane przesklepione kolebką. W pomieszczeniach mieszkalnych podłogi "białe" z szerokich desek, na werandzie - dwukolorowe płytki ceramiczne.

W obecnej swej postaci dwór składa się z dwóch połączonych ze sobą budynków: starszego, pochodzącego zapewne z XVIII w., założonego na planie wydłużonego prostokąta, cofniętego w stosunku, do dobudowanego do niego od wschodu większego, nowego dworu, założonego także na planie prostokąta, z pięcioboczną werandą od strony wschodniej, prowadzącą do parku.

Bryła obu budynków zróżnicowana, starszy, niższy, zwarty w bryle, nakryty dachem dwuspadowym, nowszy również nakryty dachem dwuspadowym, z wydatną wystawką zwieńczoną trójkątnym szczytem umieszczoną na osi głównej budynku / elewacja frontowa/.

Starsze skrzydło podpiwniczone - piwnice dwutraktowe, przesklepione kolebką. Budynek parterowy, dwutraktowy, z zachowanym pierwotnym układem wnętrza. Elewacja frontowa 10- osiowa, tylna 7- osiowa. Okna prostokątne, nad nimi niewielki profilowany gzyms podokapowy.

Nowszy budynek również parterowy z zaakcentowaną częścią środkową poprzez wbudowanie w nią wystawki zwieńczonej trójkątnym szczytem. Budynek niepodpiwniczony. Elewacja frontowa 9- osiowa, z wejściem na osi gł. Elewacja tylna 7- osiowa. Wszystkie otwory okienne posiadają profilowane opaski, a okna elewacji frontowej zwieńczone są profilowanymi gzymsami nadokiennymi. Cały budynek obiega profilowany gzyms wieńczący. Wnętrze dwutraktowe z sienią na osi / w niej klatka schodowa z jednobiegowymi schodami prowadzącymi na strych. / Zachowany pierwotny układ wnętrza. Stolarka okienna i drzwiowa z czasu budowy obiektu: prostokątne okna 6- kwaterowe, drzwi płycinowe jednoskrzydłowe oraz 2- skrzydłowe. Obydwa budynki nakryte dachami dwuspadowymi.

Ogrzewanie piecowe, instalacja elektryczna.

14. Kubatura 1738 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 558,8 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne mieszkalne	17. Użytkowanie obecne mieszkalne / budynek wielorodzinny
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Po 1945 r. przeprowadzane były jedynie bieżące remonty dachu / wg relacji mieszkańców/		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Stan zachowanie obiektu jest b. zły: - ściany zewnętrzne w wielu miejscach pozbawione są tynku, - obiekt w znacznym stopniu zagrzybiony, - pomieszczenia tylnego traktu częściowo pozbawione stolarki okiennej , wnętrza zdewastowane, - liczne ubytki w pokryciu dachowym, uszkodzenia bądź brak rynien.	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Postuluje się w pierwszej kolejności: - uzupełnienie pokrycia dachowego, - założenie nowych rynien, - zamknięcie i uniemożliwienie dalszej dewastacji opuszczonych pomieszczeń . W dalszej kolejności konieczne jest przeprowadzenie remontu kapitalnego całego obiektu.			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- AGAD Warszawa :
Księgi Grodzkie Łęczyckie ,39, k. 684 / opis z
1756 r./
- WAP Gdańsk :
Wyższy Sąd Krajowy w Kwidzynie 1772-1940 , Księga
Hipoteczna , Wierzbowo, sygn.67 nr 754.
- Państwowe Biuro Notarialne w Chełmnie :
Księga Wieczysta , T. VII, k. 72.

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Zdjęcia dworu z 1976 r. w BBiDZ w Toruniu, sygn.
805/76- 810/76.

22. Bibliografia

Katalog Zabytków Sztuki w Polsce , T. XI, z. 4, Dawny
powiat chełmiński , W-wa 1976 , s.140-141.
Hanna Wierzchowicz, Dokumentacja ewidencyjna dworu
w Wierzbowie, Toruń 1980 , maszynopis PKZ

24. Uwagi różne

25. Wypełnił

Hanna Wierzchowicz
sierpień 1980 r.

26. Sprawdził

27. Załączniki

wkładka nr 1 - zdjęcia dworu.

1. Miejscowość

WIERZBOWO

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

DWÓR

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

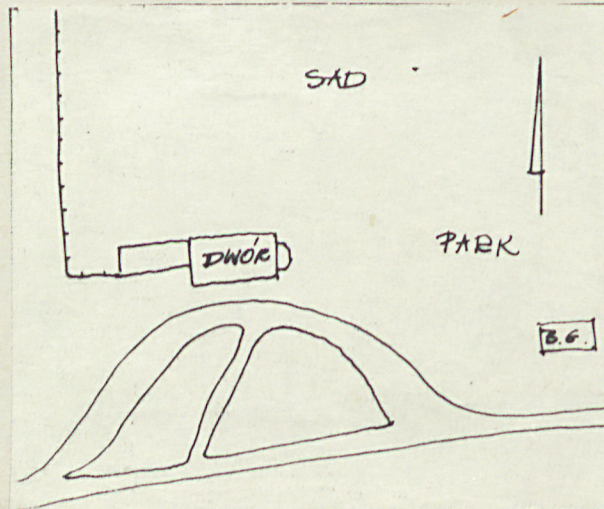
zdjęcia dworu

Elewacja frontowa / fragm /

Elewacja frontowa / fragm. 7

Plan sytuacyjny

Elewacja boczna i tylna .

Orientacja 1:25000

Wkładkę założył: Hanna Wieczorkiewicz
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PKZ O/Toruń

Wzór ODZ 1978 r.